

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: ju.L1@regeringskansliet.se

Remiss om SOU 2024:7 Ett säkrare och mer tillgängligt fastighetsregister

Er beteckning: dnr Ju2024/00175

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län tillstyrker i huvudsak utredningens förslag.

Myndigheten välkomnar en modern reglering avseende fastighetsregistret som gör det enklare att tillhandahålla fastighetsinformation samtidigt som skyddet för säkerhetskänsliga uppgifter stärks.

Det är bra att de föreslagna reglerna generellt utgår från personuppgifternas skyddsnivå och riskerna för den registrerade i stället för formen för åtkomst eller utlämnande och från specifika informationstyper.

Länsstyrelsen invänder mot bedömningen och förslaget att behöriga myndigheter som utför personuppgiftsbehandlingar i fastighetsregistret inom ramen för sin verksamhet skulle vara personuppgiftsbiträden åt Lantmäteriet.

Länsstyrelsen är positiv till att någon länsstyrelse ingår i det föreslagna rådet för informations- och cybersäkerhet.

7.4.3 Behov av fler uppgifter

Länsstyrelsen ser ett behov av att fastighetsregistret kompletteras med information om markavvattningsamfälligheter. Det förefaller finnas en stor okunskap om markavvattningsamfälligheter. Nya fastighetsägare informeras inte och i avsaknad av koppling till

fastighetsregistret eller annat centralt register finns det ingen lättillgänglig information för den nya ägaren. Vid till exempel avstyckning av fastigheter och förändringar i fastighetsindelningen uppstår ofta oklarheter kring rättighets- och ansvarsförhållanden, vilket riskerar att kraftigt försämra drift och underhåll av markavvattningsanläggningarna. Informationen om markavvattningssamfälligheterna och underhållsansvar är ofta inte uppdaterad.

12 Två nya lagar och 13 Ny fastighetsdatalag

Länsstyrelsen välkomnar den övergripande och lagtekniska förändringen med förslaget; att regelverket tydligare delas upp i en del som beskriver verksamheten och syftet med fastighetsregister, och en del som beskriver behandlingen av personuppgifter. Det nya regelverket följer dataskyddsförordningens systematik och syften och blir en spegling av denna inom den aktuella verksamheten, vilket i sin tur underlättar tillämpningen och praxis. Det är bra att reglerna generellt utgår från personuppgifternas skyddsnivå och riskerna för den registrerade i stället för formen för åtkomst eller utlämnande och från specifika informationstyper. Denna förändring skapar en nödvändig, flexibel och hållbar tillämpning i en värld med snabbt förändrad teknik.

13.12 Lantmäteriets personuppgiftsansvar

Länsstyrelsen invänder mot bedömningen och förslaget att behöriga myndigheter som utför personuppgiftsbehandlingar i fastighetsregistret inom ramen för sin verksamhet skulle vara personuppgiftsbiträden åt Lantmäteriet. Ett biträde utför personuppgiftsbehandlingar uteslutande för en personuppgiftsansvarigs räkning. I nämnda fall framgår behöriga myndigheters uppdrag av lagstiftningen, och uppdraget utförs därmed inte för Lantmäteriets räkning. I stället torde i de flesta fall respektive myndighet vara personuppgiftsansvarig för sina respektive behandlingar. I vissa fall skulle en behörig myndighet, beroende på i vilken omfattning denna myndighet bestämmer ändamålet och medlen med behandlingen tillsammans med Lantmäteriet, kunna vara gemensamt ansvarig enligt artikel 26 i dataskyddsförordningen. Ansvarsfördelningen redovisas då i ett arrangemang, för att ”på lämpligt sätt återspegla de gemensamt personuppgiftsansvarigas respektive roller och förhållanden gentemot registrerade” (artikel 26.2). Även ett sådant arrangemang kan tekniskt utformas genom författning. Betänkandet är inne på en

motsvarande lösning avseende personuppgiftsbiträdesavtal – vilket dock alltså inte kan aktualiseras i detta fall. Både vad gäller personuppgiftsbiträden och gemensamt ansvar förenklas bedömningen av att utgå från den registrerades perspektiv. Genom att ändamålen för behandling pekas ut i författning, liksom vilken myndighet som ansvarar för vilka delar i processen, så är detta rimligen tillräckligt för att det ska stå klart för den registrerade vem som är personuppgiftsansvarig för vilka behandlingar, samtidigt som möjligheten finns att peka ut en av de gemensamt ansvariga som gemensam kontaktpunkt (artikel 26.3).

14.9.4 Risker med elektroniska format och distributionssätt

Länsstyrelsen vill framhålla att Lantmäteriet inte har kunskap om alla civila skyddsobjekt då endast en del av dessa skyddsobjekt ingår i totalförsvaret. Det är av stor vikt att upprätthålla skyddet av uppgifter kring skyddsobjekt oavsett om de tillhör totalförsvaret eller inte.

16.1 Ett nytt samverkansorgan för informations- och cybersäkerhet bör inrättas vid Lantmäteriet

Länsstyrelsen är positiv till att en representant från någon länsstyrelse ingår i det föreslagna samverkansorganet. Detta utifrån flera av våra uppdrag, som högsta regionala civilförsvarsmyndighet, som krisberedskapsmyndighet med samordningsuppdraget inom ramen för det geografiska områdesansvaret, med vår centrala roll inom samhällsplanering, mark- och miljöfrågor och som den statliga myndighet som utbyter fastighetsrelaterad information med andra statliga myndigheter samt kommuner och regioner.

Det är viktigt att det föreslagna rådet för informations- och cybersäkerhet samverkar med Nationellt cybersäkerhetscenter.

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen vill i detta sammanhang framföra att det skulle underlätta om det var möjligt för myndigheten att i fastighetsregistret kunna söka på organisationsnummer. Detta gäller för ansökningar om prövning av jordförvärvstillstånd för att kunna se vilka fastigheter som en juridisk person äger. För prövning av jordförvärvstillstånd för fysiska personer har myndigheten

emellertid inte något behov av att kunna göra sökningar på personnummer.

Anledningen till behovet att söka på organisationsnummer är att det i nuläget inte finns något bra sätt att kontrollera en juridisk persons markinnehav. Länsstyrelsen får i stället använda sig av sökandens inlämnade uppgifter. En juridisk person får enligt 6 § jordförvärvslagen (1979:230) lämnas förvärvstillstånd om förvärvaren avstår eller under de fem närmast föregående åren avstått lantbruksegendom som i fråga om produktionsförmåga ungefär motsvarar den egendom som avses med förvärvet, och avståendet sker till en fysisk person. Sökanden kan ha köpt fler fastigheter än vad den anger till Länsstyrelsen i sin markbalans. För att säkerställa att sökanden har tagit med samtliga av sina fastighetsköp de senaste fem åren så är det önskvärt för Länsstyrelsen att i fastighetsregistret kunna söka på organisationsnummer för att därigenom inhämta uppgifter om den juridiska personens fastighetsinnehav.

Samtliga länsstyrelser har i dag tillgång till en intern funktion som tagits fram av länsstyrelsernas IT-avdelning. Funktionen anropar fastighetsregistret och sammanställer information som är relevant för myndighetens handläggare. Länsstyrelsen i Stockholm har ofta behov av att kontakta ett antal fastighetsägare som berörs av olika beslut och då använder handläggarna funktionen för att ta fram kontaktlistor avseende fastighetsägare, antingen via lagfartsinformation eller taxeringsinformation. Det är av stor vikt att denna information fortfarande finns tillgänglig efter eventuella lagändringar. Lantmäteriets tjänster måste därför även i framtiden erbjuda funktionalitet som tillåter att Länsstyrelsen kan få fram ägare med namn och adress från taxeringsdelen och lagfartsdelen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av vikarierande länsöverdirektör Claes Lindgren med jurist Andrea Mesko Petersson som föredragande. I den slutliga handläggningen har även beredskapsdirektör Mikael Jeppson, landsbygdsdirektör Ulrika Lundberg, avdelningschef Helene Munkner och samhällsbyggnadsdirektör Helena Remnerud medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.